

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
(ύλη Α΄ γυμνασίου)

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Παρά την ανεκτίμητη προσφορά του, το βιβλίο δεν έχει στην εποχή μας την ανάλογη ανταπόκριση στο κοινό. Η εικόνα του μοναχικού ανθρώπου τον οποίο συντροφεύει η ανάγνωση ενός βιβλίου γίνεται ολοένα και πιο σπάνια, ο αριθμός των αναγνωστών μειώνεται και η αγορά του βιβλίου διέρχεται κρίση. Οι λόγοι του παραγκωνισμού του δεν είναι άσχετοι με τις συνθήκες της σύγχρονης ζωής.

Ο σύγχρονος άνθρωπος δεν είναι τόσο αναγνώστης όσο είναι θεατής. Προτιμά να παρακολουθεί τηλεοπτικές εκπομπές παρά να διαβάζει βιβλία. Αιτία της προτίμησής του αυτής είναι τα πλεονεκτήματα που έχει η τηλεόραση σε σύγκριση με το βιβλίο. Η παρακολούθηση τηλεοπτικών εκπομπών είναι πιο εύκολη και πιο άνετη σε σχέση με την μελέτη βιβλίων, η οποία απαιτεί αυτοσυγκέντρωση, στοχασμό, πνευματική καλλιέργεια. Μεγάλη και αναμφισβήτητη ευθύνη για τον παραγκωνισμό του βιβλίου έχει και το σχολείο. Ενώ θα έπρεπε να καλλιεργεί συστηματικά και ανελλιπώς την αγάπη του παιδιού για το βιβλίο, κατορθώνει τελικά το αντίθετο, την απέχθεια γι' αυτό. Εξάλλου, το σχολικό βιβλίο ταυτίζεται με τον εξαναγκασμό που επιβάλλει η εξεταστέα ύλη και η απομνημόνευσή της. Μερικές φορές το περιεχόμενό του είναι για πολλούς μαθητές γριφώδες. Η ανάθεση εργασιών που εξοικειώνουν τον μαθητή με το βιβλίο, τη βιβλιογραφία και την έρευνα σπανίζουν. Επιπλέον, οργανωμένες βιβλιοθήκες και αναγνωστήρια, που θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον του μαθητή για μελέτη δεν υπάρχουν. Έτσι, δεν εξηγείται μόνο η αντιπάθεια πολλών μαθητών για τα βιβλία, που σκίζουν και καίνε, αλλά και η αποστροφή των ανθρώπων γι' αυτά, εφόσον τα ενδιαφέροντα και οι ασχολίες τους καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό από τα βιώματα και τις συνήθειες της νεαρής τους ηλικίας.

Δεδομένου ωστόσο ότι η συνεισφορά του βιβλίου στην ανάπτυξη του πολιτισμού είναι ανεκτίμητη, ο παραγκωνισμός του οδηγεί στην υποβάθμιση της πολιτιστικής μας ζωής. Είναι ανάγκη επομένως να υποστηριχθεί το βιβλίο, ώστε να συνεχίσει την πολιτιστική του αποστολή. Αυτό μπορεί να γίνει με την κατάλληλη προβολή του, είτε από την τηλεόραση και τον Τύπο είτε με εκθέσεις βιβλίου και με τη μόρφωση του ανθρώπου, ώστε να αναπτύξει τον λόγο, τα πνευματικά του ενδιαφέροντα και την καλαισθησία του. Ιδιαίτερη συμβολή, για να επανακτήσει το βιβλίο τη θέση που πρέπει να έχει στη ζωή μας, μπορούν να έχουν η οικογένεια και το σχολείο, εάν εμπνεύσουν στο παιδί την αγάπη γι' αυτό και το εθίσουν στη μελέτη του.

Σπ. Κούτρας, Πειστικός Λόγος (διασκευή)

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας δίπλα σε κάθε περίοδο λόγου τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**».

α) Η παρακολούθηση τηλεοπτικών εκπομπών απαιτεί αυτοσυγκέντρωση, περισυλλογή και πνευματική καλλιέργεια.

β) Η ανάγνωση βιβλίων κάνει τους ανθρώπους μοναχικούς.

γ) Το σύγχρονο σχολείο καλλιεργεί συστηματικά και ανελλιπώς την αγάπη του παιδιού για το βιβλίο.

δ) Η ανάγνωση βιβλίων αποτελεί δείκτη στην ανάπτυξη του πολιτισμού ενός λαού.

ε) Η προβολή των βιβλίων μπορεί να γίνει με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

(10 μονάδες)

2. Για ποιους λόγους ευθύνεται το εκπαιδευτικό σύστημα για την απομάκρυνση των μαθητών από το βιβλίο, σύμφωνα με το κείμενο;

(6 μονάδες)

3. Να γράψετε από έναν πλαγιότιτλο για τη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο του κειμένου.

(4 μονάδες)

4. Να βρείτε τα δομικά μέρη της δεύτερης παραγράφου: θεματική περίοδο, λεπτομέρειες-σχόλια, πρόταση κατακλείδα (αν υπάρχει).

(6 μονάδες)

5. Να δηλώσετε τη χρονική βαθμίδα, το ποιόν της ενέργειας, τη διάθεση, τη φωνή, τη συζυγία και την τάξη στην οποία ανήκουν τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων:

- «Έτσι, δεν εξηγείται μόνο η αντιπάθεια πολλών μαθητών για τα βιβλία...»
- «... ώστε να συνεχίσει την πολιτιστική του αποστολή.»

(6 μονάδες)

6. Να σημειώσετε τη συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

σπάνια, τα πλεονεκτήματα, ευθύνη, το σχολείο

(4 μονάδες)

7. Να σχηματίσετε τις ζητούμενες πτώσεις για τις παρακάτω συνεκφορές:

- **σπάνια εικόνα:** (γενική πληθυντικού)
- **γριφώδες περιεχόμενο:** (ονομαστική πληθυντικού)

- **τα πνευματικά του ενδιαφέροντα:** (γενική ενικού)

(6 μονάδες)

8. **απέχθεια, γριφώδες:** Να διακρίνετε τα συστατικά των λέξεων (πρόθημα, θέμα, επίθημα, παραγωγική κατάληξη).

(6 μονάδες)

9. Τι σημαίνει η λέξη **βιβλιογραφία**; Να σχηματίσετε δύο σύνθετες λέξεις από το πρώτο συνθετικό και δύο παράγωγες λέξεις από το δεύτερο συνθετικό της λέξης.

(12 μονάδες)

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναπτύξετε τα οφέλη που αποκομίζουν οι μαθητές από το διάβασμα εξωσχολικών βιβλίων.

Το κείμενό σας να μην ξεπερνά τις 350 λέξεις.

(40 μονάδες)